

Lungeoperation

Du skal have foretaget en lungeoperation. I denne pjeces kan du og dine pårørende finde information om det at skulle opereres på grund af en lungesygdom, og om det forløb, du skal igennem.

Når du har læst informationerne, kan du måske deltage mere aktivt i forløbet. Vores erfaring viser, at du spares for unødvendige bekymringer og overraskelser, når du er godt forberedt på, hvad der skal ske. Læs derfor denne information grundigt igennem, da den også indeholder praktiske oplysninger i forbindelse med indlæggelsen og udskrivelsen.

Samtalerne med læger og sygeplejersker tager udgangspunkt i de informationer, du læser heri, så vi beder dig medbringe pjecen, når du skal indlægges.

Sådan foregår indlæggelsesdagen

På indlæggelsesdagen møder du først op i Klinisk Biokemisk Ambulatorium i Medicinerhuset til blodprøvetagning og EKG.

Bagefter møder du op i Dagafsnit for Hjerte-Lungekirurgi og Karkirurgi på 4.sal i højhuset. Her bliver du modtaget af en sygeplejerske, og dagen bliver brugt på at forberede dig til operationen.

Du er velkommen til at have en pårørende med hele dagen.

I løbet af dagen får du eventuelt taget røntgenbilleder af dine lunger. En læge fra afdelingen skriver journal, og du taler med en sygeplejerske, en fysioterapeut, en anæstesilæge samt den kirurg, som skal operere dig. Er kirurgen forhindret, vil en anden kirurg informere dig om operationen. Kirurgen informerer om indgrebets art og om forventet resultat. Du får også klippet hårene på den del af kroppen, hvor du skal opereres.

Orlov

Du bliver sendt hjem på orlov, når du er færdig med forberedelserne på indlæggelsesdagen. Du møder oftest ind på hospitalet igen 2-3 dage senere til selve operationsdagen.

Med dig hjem på orlov har du den medicin og "præ-op"-drik, som du skal tage inden kl. 6.00 om morgenen på operationsdagen.

Der er også lagt en plan for, hvordan du tager den blodfortyndende indsprøjtning med Fragmin, som du skal tage mellem kl. 17.00 og 20.00 aftenen inden operationsdagen. Du kan eventuelt få hjælp af en hjemmesygeplejerske.

Hvis du ikke har nogle pårørende med dig, eller ikke selv kan arrangere hjemtransport, så kan sygeplejersken være behjælpelig med at bestille hjemtransport til dig.

Sådan foregår operationen

På operationsdagen møder du igen ind på Dagafsnit for Hjerte-Lungekirurgi og Karkirurgi på 4.sal. Du skal møde fastende på operationsdagen. Personalet informerer dig på forhånd om, hvornår du skal begynde at faste, så din mavesæk er helt tom inden operationen.

På operationsdagen får du tildelt en seng, og du bliver gjort klar til operationen.

Har du personlige ejendele såsom ur og smykker med, bliver de låst inde i dit skab, indtil operationen er færdig. Personalet opbevarer nøglen. Lad dog gerne værdigenstande blive hjemme.

Hvis du har behov for det, får du beroligende medicin, inden du bliver hentet til operationen. På operationsafdelingen bliver du modtaget af det personale, der skal stå for din operation. Du får hjælp til at komme fra sengen over på operationslejet. Her lægger vi et tyndt rør (venflon) i en blodåre i din arm. Det er igennem den venflon, vi giver dig medicin, så du bliver bedøvet. Når du er bedøvet, lægger vi flere rør på din hals og dine arme. Når du er bedøvet, bliver du lagt på siden, så den side, du skal opereres på, vender opad. Derfor kan du også have ondt i den skulder, du har ligget på, efter operationen.

Operationen kan udføres på to måder:

- **Kikkertoperation.** Hvis det er teknisk muligt, kan kirurgen lave en kikkertoperation, hvor du opereres gennem 1-3 små snit i huden. Kikkertoperationen kan anvendes til følgende:
  - Udtagning af prøver fra lunge og lungehinde.
  - Fjernelse af dele af lungen.
- **Åben operation.** Operationen kan også være åben. Ved en åben operation laves der et større snit i huden under brystet ind under armen, hvorefter brystkassen åbnes, ved at ribbenene bliver presset fra hinanden.

Kirurgen tager vævsprøver fra svulsten og fra lymfeknuderne. Under operationen bliver prøverne undersøgt for at finde ud af, om svulsten er god- eller ondartet. Herefter foretager kirurgen den nødvendige operation. Kirurgen afslutter operationen med at lægge et dræn, som kobles til en beholder for at fjerne blod, væske og luft efter operationen.

Ved begge typer operationer kan der forekomme blødning, som kræver blodtransfusion, Der kan opstå problemer med at få lungen til at folde ud eller blive tæt efter operationen, så det bliver nødvendigt at bibeholde drænet i nogle dage. I sjældne tilfælde er det nødvendigt at foretage en ny operation for at tætnes lungen og holde den udfoldet.

Efter operationen bliver du kørt til opvågningsstuen, hvor du bliver observeret, indtil du er vågen efter bedøvelsen. Herefter bliver du kørt til en sengestue på Hjerte-Lungekirurgisk Sengeafsnit T. Du skal blive på sengeafsnittet, indtil du er klar til at blive udskrevet omkring 1-3 dage senere.

Sådan forbereder du dig

Mød fastende

Du skal faste, før du skal bedøves. Følg disse regler, medmindre du har fået andet at vide af lægen:

- **Stop med at spise 6 timer før.** Det gælder al mad.
- **Stop med at drikke 2 timer før.** Du må gerne drikke klare væsker indtil 2 timer før. Klare væsker kan være: vand, saftvand, te, kaffe, juice uden frugtkød. Væsken må gerne indeholde sukker. Din krop kan bruge energien, så du har det godt.
- **Put intet i munden fra 2 timer før.** Lad være at tygge tyggegummi, spise pastiller eller andet, der stimulerer dannelsen af spyt.
- **Du må tage medicin som aftalt med anæstesilægen.** Er du i tvivl, så lad være at tage medicinen, men medbring den.
- **Særligt for børn og unge under 18 år.** Følg reglerne ovenfor. Du må drikke klare væsker indtil 1 time før.

Er du i tvivl, så kontakt os. Det er vigtigt for din sikkerhed under bedøvelsen, at du følger reglerne. Du kan se en video om fastereglerne her:

<https://video.RN.dk/sadan-faster-du-for-en-operation>

Gør dig klar til operation

I tiden op til din indlæggelse kan du forberede dig ved at få så meget motion som muligt og spise sund kost.

Stop med at ryge

Hvis du er ryger, anbefaler vi, at du stopper med at ryge straks. Det vil bedre din almene tilstand, og det nedsætter risikoen for komplikationer i forbindelse med operationen.

Kontakt din hjemkommune for råd og vejledning.

Undgå alkohol

Mere end 3 genstande alkohol dagligt øger risikoen for infektioner, hjerte- og lungeproblemer, og giver øget risiko for blødning. Sundhedsstyrelsen anbefaler, at du så tidligt som muligt før operationen holder helt op med at drikke alkohol.

Kontakt os, hvis du er syg eller har sår

Hvis du er forkølet, har betændelse eller har sår på kroppen, når du skal indlægges, skal du kontakte os, så vi eventuelt kan flytte operationstidspunktet.

Kontakt os, hvis du skal have din menstruation

Du skal også kontakte os, hvis du skal have din menstruation på operationsdagen.

Efter operationen – mens du er på hospitalet

Hurtigt ud af sengen

Aktivitet er vigtig for at komme sig efter operationen. Derfor skal du hurtigt ud af sengen og i gang igen. Dagen efter operationen forventer vi, at du i løbet af dagen er ude af sengen 3 gange af ½ times varighed. Allerede efter 1-2 dage kan du forvente at gå omkring i afdelingen.

Lungefysioterapi

Fysioterapeuterne vil hjælpe dig med lungefysioterapi, det vil sige vejtrækningsøvelser, og støtte til at hoste eventuel slim op fra lungerne.

Spis rigtigt

Spis protein- og energirig mad og drik rigeligt væske efter operationen. Det fremmer helingen af dit sår og du kommer hurtigere til kræfter. Spis 3 hovedmåltider og 2-3 mellemmåltider, mens du er indlagt. Din appetit kan være mindre efter en operation, så vi giver dig en energirig kost med højt indhold af fedt og protein.

Drik mindst 2 liter væske hver dag – gerne mælk eller saft. Vi tilbyder dig også energirige proteindrikke, som vi anbefaler, at du drikker 2-3 af om dagen. Hvis du har kvalme, kan du få medicin, der kan afhjælpe det. Kontakt sygeplejerskerne, og fortæl dem også, hvis du selv har erfaringer med, hvad der kan dæmpe din kvalme.

Sig til, hvis du får smerter

Efter operationen vil du have smerter fra operationssåret, fra drænet og i skulderen. Vi tilbyder dig smertestillende medicin. Det er vigtigt, at du ikke har flere smerter, end at du kan slappe af og også komme ud af sengen, trække vejret frit og eventuelt hoste slim op.

Det er et vigtigt led i efterforløbet at behandle dine smerter. Du må fortælle sygeplejersken, hvis du har ondt og har brug for mere smertestillende medicin, så du kan deltage i den daglige genoptræning efter operationen.

Det kan hjælpe på smerter, at støtte med begge hænder over brystet, før du hoster. Dette forebygger komplikationer som slimophobning i lungerne og tendens til lungebetændelse.

Udskrivelse

Hvornår du behandlingsmæssigt er klar til udskrivelse kan være forskelligt, Det vil oftest være efter 1-3 dage. Inden udskrivelsen afholder sygeplejersken en udskrivelsessamtale med dig, som du skal forberede dig til. Vi anbefaler du læser nedenstående afsnit "Når du kommer hjem" så du kan få afklaret eventuelle spørgsmål med udgangspunkt i teksten. Ved behov er vi behjælpelige med kontakt til hjemmehjælp og hjemmesygeplejerske.

Når du kommer hjem

Du kan være sygemeldt efter operationen

Du kan have brug for sygemelding i ugerne efter operationen. Vi anbefaler, at du holder 1-2 ugers pause efter en kikkertoperation og 2-4 uger efter en åben operation.

Det er dog helt afhængig af, hvordan du har det, dine smerter, hvor tungt dit arbejde er og din fysisk og psykisk formåen.

Dog må du ikke køre bil eller andet så længe du har brug for smertestillende med rød advarselstrekant på.

Løft til smertegrænsen

Du bør kun løfte til smertegrænsen, da de overskårne muskler og eventuelt bøjede/brækkede ribben, efter den åben operation, skal have ro i cirka 6 uger til at vokse sammen. Du kan opleve en forbigående kraftnedsættelse i den arm, hvorunder arret sidder. Du kan med stor fordel benytte det øvelsesprogram, som fysioterapeuten har udleveret.

Plej såret

Såret skylles med vand og uparfumeret sæbe (gerne brusebad), indtil sårskorperne er faldet af. Herefter kan du bruge sæber/cremer med parfume. Du kan opleve hævelse og føleforstyrrelser omkring såret. Dette forsvinder oftest i løbet af et par måneder. Det nye ar er særlig følsomt for solens påvirkning. Du bør derfor undgå direkte sollys på arret i ½ år samt brug solcreme med minimum faktor 20 eller T-shirt.

Eventuelle forbindinger skal højst sidde i 24 timer efter operationen og fjernes, når såret er tørt.

Kontakt læge ved tegn på betændelse

Du skal desuden være opmærksom på om såret hæver og bliver rødt, varmt, ømt eller væsker. Dette kan være tegn på betændelse. Kontakt din egen læge eller Lægevagten. Kontroller eventuelt din temperatur, for at se om du har feber.

Din lungefunktion er nedsat

Lungefunktionen er nedsat efter en lungeoperation, og det tager op til måneder, før lungerne er trænet op til fuld ydeevne. Du må gerne blive forpustet i forbindelse med genoptræningen, men bliver din lungefunktion forværret gradvist, bør du kontakte din egen læge. Rygning nedsætter din lungefunktion. Vi fraråder rygning på det kraftigste.

Hvis du har fået fjernet en lunge

Hvis du har fået bortopereret den ene lunge, vil hulrummet, hvor din lunge har været, blive fyldt op med kropsvæske. Efter nogle måneder bliver væsken til en fast substans. Derfor kan du måske fornemme en skulpen i lungehulen, og du vil mærke, at "væskesiden" er tungere, fx ved svømning. Denne væske vil give dig en vægtøgning på et par kilo.

Find balance mellem aktivitet og hvile

Du har brug for ro og hvile, når du kommer hjem, og du kan være træt både fysisk og psykisk. Vi anbefaler derfor, at du stille og roligt kommer i gang igen. Du kan fx følge disse råd:

- Det er vigtigt at motionere lidt, selvom du er træt. Kom i gang med små daglige gåture. Det er bedre at gå en god kort tur end en trættende, lang tur. Hold et tempo, så du kan holde til at samtale. Du må gerne blive lidt forpustet, men bliver du tiltagende forpustet, så kontakt din egen læge.
- Planlæg små hvil i løbet af dagen, og sæt realistiske mål for din aktivitet.
- Naturlig træthed giver en god nattesøvn.
- Oprethold dit sociale liv, og prøv at skabe en balance mellem, hvad du er nødt til at gøre, og hvad der gør dig glad.

Følelsesmæssig reaktion

Det er normalt at reagere følelsesmæssigt efter en operation, og der kan være mange årsager til det. Når du er tilbage i vante omgivelser, arbejder tankerne. Det er helt naturligt, at du kan føle dig uligevægtig, opfarende og ked af det. Det er vigtigt, at du og dine omgivelser er klar over, at det er en normal reaktion oven på en operation, og at det er et forbigående fænomen.

Reaktioner på en kræftdiagnose

Hvis du har fået stillet diagnosen kræft, er det helt almindeligt at reagere både fysisk og psykisk. Det er individuelt, hvordan man reagerer, og reaktionerne kan variere fra uge til uge. Du kan fx blive meget chokeret, handlingslammet, ked af det, indelukket eller meget talende, eller du kan føle dig deprimeret, uligevægtig og opfarende.

Det er vigtigt, at du og dine nærmeste er klar over, at dette er normale og ofte forbigående reaktioner. Frygten, for at sygdommen kan komme tilbage, forsvinder måske aldrig helt, men den kan blive mindre med tiden. Brug din familie og dine venner, og involvér dem i dine tanker og bekymringer. Lad være med at give dem indtryk af, at du kan klare det hele selv. Alle har brug for støtte og nogen at tale med. Vær opmærksom på, at det kan være en fordel at søge hjælp andre steder, hvis du føler, at dine nærmeste ikke kan forstå, hjælpe eller støtte dig tilstrækkeligt.

Kontakt flyselskabet, hvis du skal til udlandet

Vælger du at rejse til udlandet efter udskrivelsen, er det en god idé at kontakte flyselskabet med henblik på en rejseforsikring.

Svar på vævsprøverne

Der kan gå 10 hverdage, før der er endeligt svar på vævsprøverne, men ofte er det muligt at give et foreløbigt svar umiddelbart efter operationen. Tidspunkt aftales med sygeplejersken.

Kontrol

Den ambulante kontrol cirka 2 uger efter udskrivelsen kan foregå enten pr. telefon eller i ambulatoriet. Er du forhindret i at møde i ambulatoriet, skal du melde afbud.

Ved den ambulante kontrol får du svar på vævsprøverne.

Få taget røntgenbillede

Før din ambulante kontrol skal du have taget et røntgenbillede af lungerne. Vi sender dig en indkaldelse til røntgen.

Kontakt og mere viden

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os.

Hjerte- og Lungekirurgisk Afdeling

Tlf. 97 66 47 00

Vi træffes bedst: Mandag – fredag 8.00 – 15.00

Se vores hjemmeside: <https://aalborguh.RN.dk/hjertelunge>